

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 15 mars 1907, kl 11,30 f. m.

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, angående herr C. A. Lindhagens motion, n:o 160, angående nya grunder för upplåtelse af Hvitfeltska stipendieinrättningens skärgårdslägenheter.

I afgifven motion, n:o 160, har herr *C. A. Lindhagen* hemställt om skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om inställande af den beslutade försäljningen af *Hvitfeltska stipendieinrättningens skärgårdslägenheter* och uppgörande af nya grunder för upplåtelser i syfte att äganderätten till själfva marken må bibehållas hos det allmänna, samt inhämtande af Riksdagens yttrande öfver blifvande förslag till förfogande öfver ofvannämnda inrättnings såväl lägenheter som hemman. Skälen för motionen äro anförda i samme motionärs motion n:o 158 om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa statsåtgärder i ändamål att i erforderlig mån bevara och utveckla statens och kommuners jordbesittningar (sid. 11), hvarest åter hänvisas till motionärens motion n:o 146 angående några statsåtgärder i ändamål att i erforderliga fall förekomma och undanröja enskildes jordmonopol.

Innan utskottet refererar motionärens skäl för sin här ifrågavarande hemställan, torde det vara behöfligt att lämna någon upplysning om tillkomsten och omfattningen af den *Hvitfeltska stipendieinrättningen*:

I testamente den 22 januari 1664, hvilket blifvit af Kungl. Maj:t fastställt, förordnade Thomas Dyres änka Margareta Hvitfeldt, att sätesgårdarna Sundby och Åby jämte allt till desamma lydande gods vid hennes död skulle tillfalla gymnasiet i Göteborg.

Styrelsen öfver denna stiftelse utgjordes af landshöfdingen öfver Göteborgs och Bohus län, biskopen öfver Göteborgs stift och justitieborgmästaren i Göteborg, hvilka ägde antaga och förordna vissa tjänstemän, däribland en ombudsman. Sätsgårdarna Sundby och Åby utarrenderades på viss tid, men inrättningens hemman och skattlagda torp upplätos på lifstidsstädja till åbor, hvilkas arfvingar och anförvanter i viss ordning hade företräde till åborätten, som jämväl kunde öfverlätas, därvid lösningsrätt tillkomme öfverlåtarens arfvingar och anförvanter. I åbobrefven bestämdes, att »åbon icke ägde dispositionsrätt öfver de ifrån hemmanets utmark afskilda, särskildt upplätta eller till fiskelägen anslagna områden».

I instruktion för förvaltningen af inrättningen den 2 juni 1876 stadgades bland annat i § 21:

»Äganderätt till hus, som blifvit med vederbörligt tillstånd uppfördt å skärgårdstomt, medför dispositionsrätt till tomten mot skyldighet att utgöra därför bestämd grundlega och öfriga afgifter, dock bör anmälan om öfverlåtelse af sådant hus ske hos ombudsmannen af den, som äganderätten förvärfvat.

Den kuratorerna tillkommande rättighet att upplåta öde skärgårdstomter eller strandsittareplatser äga kuratorerna, när de för godt finna, uppdraga åt ombudsmannen»;

och i § 22:

»Besittningsrätten till de i § 21 omförmälda lägenheter jämte de därå befintliga byggnader kan tagas i mät och exekutivt försäljas».

Genom den af kuratorerna för ombudsmannen den 15 december 1877 utfärdade instruktion är nyssnämnda uppdrag lämnadt åt denne med rätt för honom att utfärda upplåtelsebref å lägenheterna.

Ursprungligen ålåg det strandsittare, hvilka fått åt sig upplätta byggnadsplatser, att efter ordning utgöra sina skyldigheter med skjutsfärder (båtfärder) till städerna för arrendatorernas af sätsgårdarna behof, men genom Kungl. Maj:ts bref den 8 mars 1815 bestämdes för en tid af 30 år, att strandsittarne i stället för skjutsfärder skulle till stipendieinrättningen erlægga en afgift af 1 riksdaler 16 skilling, med förklaring likväl, att för änkor och sjukliga skulle afkortas hälften; och förnyades denna bestämmelse år 1845 för tiden till midfastan 1875.

Genom Kungl. Maj:ts skrifvelse den 2 juni 1876 fastställdes, att under 20 år från midfastan samma år strandsittarnes afgift för skjutsfärdsbefrielsen

skulle fortfarande utgå med 2 kronor för hvarje plats, hvilket belopp finge nedsättas till hälften för ankor och sjukliga; dock med rättighet för kuratorerna att efter föregången, på föreskrifvet sätt verkställd undersökning höja afgifterna. Någon sådan höjning läser dock icke förekommit.

De fiskelägen, hvilka tillhöra stipendieinrättningen, äro till antalet 13 och utgöras af Smögen, Hasselösund, Grafvarne, Bäckeвик och Tången i Kungshamns kapellförsamling, Hogenäs, Näs eller Näset och Vejern i Askums socken, Fiskebäckskil och Södra Grundsund, hvilka bilda egna kommuner, Herrön och Björholmen i Klöfvedals socken, Skärhamn i Stenkyrke socken samt Hoviksnäs i Valla socken.

Motionären anför i sin motion n:o 146, sedan han framhållit de hinder, som enskildas »jordmonopol» lägga i vägen för anskaffandet af byggnadstomter med särskild hänsyn till fiskelägena i Göteborgs och Bohus län, följande:

1) År 1896 väcktes af herr J. A. Johansson i Bastholmen m. fl. representanter för länet en riksdagsmotion om utredning bland annat, huru på lämpligaste sätt fiskeribefolkningen i länet kunde beredas äganderätt till de tomter, å hvilka dess bostäder och andra för fiskets bedrivande nödiga byggnader voro uppförda. Såsom skäl anfördes nämnda befolknings beroende af de enskilda jordägarna, och om detta ej gällde i samma grad för de fiskelägen, som lågo å den Hvitfeltska stipendieinrättningens mark, så gällde äfven där liksom i öfriga fall den olägenheten, att tomtinnehafvarne i brist af äganderätt till marken ej kunde inteckna grunden och därigenom skaffa sig erforderliga lån, särskildt behöfligt, då en fiskare exempelvis under storm förlorat sin redskap. Motionärerna betonade, att endast två utvägar funnos: frivillig öfverenskommelse med jordägarna eller statens exproprierande af tomtplatserna för fiskarens räkning. Riksdagen beslöt i anledning häraf begära en utredning angående ifrågavarande fiskeribefolknings bostadsförhållanden.

Vederbörande befallningshafvande anmodades härefter afgifva förslag i ärendet samt bemyndigades tillkalla tre sakkunnige. Dessa senare afgäfvoo sitt utlåtande den 21 januari 1898.

Af detta utlåtande inhämtas, att fiskeribefolkningen i länet år 1897 utgjordes af 26,924 personer, hvilka hade åt sig uppförda 5,609 boningshus samt 1,986 sjöbodas, magasiner och salterier, dessa senare här nedan upptagna med gemensam benämning sjöbodas; att häraf voro belägna å fri och egen grund 1,453 boningshus och 430 sjöbodas, å kronojord 726 boningshus och 251 sjöbodas, å Hvitfeltska stipendieinrättningens hemman eller lägenheter 1,197 boningshus och 630 sjöbodas samt å ofri grund,

som tillhörde enskilda, 2,233 boningshus och 675 sjöbodar. Af de å ofri grund belägna byggnaderna var endast med 317 boningshus och 128 sjöbodar förenad in-tecknad nyttjanderätt till grunden, hvaremot för öfriga 1,916 boningshus och 574 sjöbodar icke fanns betryggad besittningsrätt till grunden.

I motion n:o 158 anför motionären:

Hvad angår *fiskelägena å Hvitfeltska stipendieinrättningens hemman*, så vitsordar kommittén, att husägarens ställning med afseende på trygghet till hus och hem vore i det närmaste lika god, som om han vore ägare af tomten. Det brast endast, att han ej kunde in-teckna sin byggnad och därmed bereda sig medel, som han för sin näring eller eljest behöfde upplåna. Det tillstyrktes därför, att lagen om hvad till fast egendom var att hänföra ändrades så, att såsom fast egendom finge under vissa förut-sättningar anses äfven byggnad å ofri tomt.

Befallningshafvande tillstyrkte kommitténs båda förslag samt framhöll om fiskelägen, belägna å kronojord, att marken ägde ringa jordvärde och att genom äganderättens öfvergång på enskilda statens inkomst af skatt-skyldig jord komme att ökas.

Något afgörande i fråga om fiskelägena å kronomark har, såvidt jag vet, ännu icke ägt rum. Däremot har beträffande Hvitfeltska stipendie-inrättningens hemman och lägenheter genom kungl. brefvet den 2 decem-ber 1904 förordnats, att de finge försäljas, hvarom förslag därefter skulle uppgöras och underställas Konungen. Något sådant förslag har ännu icke blifvit pröfvadt, i fråga om inrättningens hemman, hvaremot genom kungl. brefvet den 6 juni 1906 fattats slutligt beslut om villkoren för försäljning af skärgårdslägenheterna.

Någon som helst undersökning eller ens tvekan om lämpligheten af en försäljning af dessa sistnämnda lägenheter kan ej upptäckas i alla vederbörandes förslag, hvilka tillstyrka försäljningen utan vidare. Från be-handlingen af ärendet är endast att anteckna, att inrättningens kuratorer föreslagit, att till förhindrande såvidt möjligt af spekulationer borde såsom villkor stadgas, att försåld obebyggd tomt skulle vara med byggnad försedd inom två år. Vidare förmålde justitiekanslersämbetet, hurusom försäljningsfrågan icke uppkommit som en donationsangelägenhet, utan vore hufvudsakligen af social natur. Landshöfding Holmqvist, som förut haft uppdrag att afgifva förslag till revision af inrättningens författning, har i sitt grundläggande utlåtande ej uttalat några tankar om de sociala synpunkter, som här äro af betydelse.

Detta allt kan ju förklaras därmed, att det är nästan uteslutande med hemmanen, som man sysslat. Från dem härleda sig nämligen de ständigt

öfverklagade missförhållandena. Och såsom grund till dessa framhålles just från olika håll, ofta med stor skärpa, att de utan tvifvel hade sin grund däruti, att egendomarne icke innehades med äganderätt. Man kan således fatta, att försäljning af hemmanen till de nu fattiga och osjälfständiga landbönderna synes haft åtskilligt, som talat för sig. Däremot är det såvidt jag förstår vida betänkligare, att man gått till försäljning af skärgårdslägenheterna utan eftertanke och tagen lärdom af erfarenheterna.

Den bohuslänska fiskarebefolkningen är ännu i det lyckliga läge, att den arbetar åt sig själf. Äfven storsjöfisket drifves af fiskarena själfva i kooperativa sammanslutningar till båtlag. Här råder en olikhet mot förhållandena mångenstädes utomlands, där hafsfisket exploaterats af kapitalet, i hvars tjänst fiskarena arbeta mot aflöning.

Alla äro vi väl också besjälade af den önskan, att denna fiskarebefolkning skall få behålla sin själfständighet. Men vill man detta, så bör det väl bland annat ses till, att de behålla sin själfständighet på sina boplatser i land, som utgör själfva arsenalen och utgångspunkten för deras näringsfång. Är det då verkligen ett förnuftigt sträfvande att taga det allmännas skyddande hand från dessa boplatser och lämna fritt spelrum åt spekulationen på tomter och hamnar? Genom försäljningen af tomtarna komma byggnadernas värde att betydligt stiga, säga kommitterade med tillfredsställelse utan att märka, hurusom de just därmed blotta den ömma punkten i försäljningarna. Hvarför skola för öfrigt dessa platser ha höga värden? Ju mindre bytesvärden de äga, desto bättre och billigare är det väl i längden för dem, som skola bo där. Följden af försäljningarna blir i hvarje händelse, att det i framtiden blir mycket dyrare bostadsutgifter.

Någon fara kanske icke just nu föreligger. Men storsjöfisket lockar till stordrift. Kanske förr än man tror börjar i tysthet mången fiffig affärsman här och där vid lägliga tillfällen, såsom vid arfsfördelningar, köpa upp boplatser ikring de bästa hamnplatserna. Sedan bildar affärsmannen ett aktiebolag, de forna fiskarena ingå som löntagare i detsamma, och så utveckla sig sakerna alltmer på det gamla vanliga viset. Detta är nu bara ett exempel.

Det är, såvidt jag förstår, icke försvarligt af statsmakten att i blindo lägga grund för dylika möjligheter. Det var också så förträffligt, tyckte alla vederbörande, när bönderna i Norrland och Dalarne af kronan erhöilo full äganderätt till skogsmarkerna. Men hur gick det?

Man har vidare, såvidt jag kunnat finna, icke ens i regleringsplanerna afsatt hamnarna och stränderna därikring såsom allmänningar till gemensamt behof. Utan där skola nu tomter bortsäljas med äganderätt ända in till vattenbrynet. Här kan således uppstå monopol, som ute-

stänger alla andra. Icke heller har det, såvidt jag kunnat inhämta, tillräckligt sörjts för fiskelägenas utvecklingsmöjligheter i framtiden genom att vid den tilltänkta försäljningen af hemmanen undantaga tillräcklig mark för ändamålet.

Detta ständiga framhållande af nödvändigheten att bereda fiskeribefolkningen möjlighet att inteckna sina gårdar vet man ej riktigt, om det måhända mera är en föreställning än lefvande realiteter. Behöfvas lån, hvilket är sannolikt, så får man väl skaffa dem med anlåtande af utvägar, som hjälpa i stället för att stjälpa. Utom det att försäljning af tomterna lämnar fritt spelrum åt spekulationer och skapar med tiden värdestegringar, som komma att öka lefnadskostnaderna, så inbjuder man ju just genom inteckningsrätten främmande makter att snärja sig in på boplatserna.

Ett sätt för beredande af lån är, att stat eller kommun köper marken af inrättningen, om denna senare nu nödvändigtvis skall afhändas den, samt sedan upplåter med tomträtt eller försäljer med återköpsrätt, i hvilka båda händelser inteckning kan erhållas. Ett annat sätt är, att man förtroendefullt lämnar lån utan realsäkerhet, hvilket ju är särdeles vanligt i utlandet och jämväl lär vara påtänkt. Ett tredje sätt är, att fiskarena bilda kooperativa kreditkassor, till en början understödda med lån af staten.

Man säger nu kanske, att tomtinnehafvarne själfva ej önska något bättre än att få köpa sina tomter. Detta är väl möjligt. Då se de helt naturligt på sina personliga fördelar för dagen. Men tänka de också på framtiden och efterkommande? Säkerligen icke. Vissa förslag att vid afvittringarna i Norrland och Dalarne bilda allmänningar afvisades af bönderna. Sedan ha de djupt ångrat sig.

Olyckligtvis lära försäljningarna nu vara i full gång på inrättningens skärgårdslägenheter. Men i en sådan sak är det en plikt att begära, att ett så obetänksamt företag inställes och att saken göres om, främst i de fall, där den juridiska rätten till tomter ännu ej öfvergått på köparne, men helst om möjligt i alla fallen. Det finns för öfrigt prejudikat på något dylikt. Sedan Kungl. Maj:t beslutat, att afvittring skulle äga rum ofvan odlingsgränsen i Stensele och Sorsele lappmarkssocknar samt arbetena därmed långt framskridit, blefvo både beslutet och förrättningen inhiberade för att kunna tillämpa de nya grunder för denna afvittring, som begärdes af 1901 års Riksdag.

Man får väl hoppas, att det ej framdeles skall få gå till försäljning afven af den kronomark, hvarå fiskelägen äro grundade, utan att kronan

behåller den juridiska äganderätten till marken. Den saken kommer dock visserligen till Riksdagen.

I Hvitfeltska stipendieinrättningens angelägenheter har Riksdagen upprepade gånger gjort framställningar, och de senaste förehavandena äro föranledda af Riksdagens skrivelser af åren 1896 och 1900. Afyttringen af denna inrättnings omfattande hemman och lägenheter är dessutom en betydelsefull fråga för orten och äfven för hela landet med hänsyn till de principer, som därvid komma att göra sig gällande. Alla sakliga skäl synas mig därför tala för att Riksdagen lämnas tillfälle att yttra sig öfver de förslag, som komma att läggas till grund för fastigheternas afyttrande. Att så äfven kan vara behöfligt bevisas bäst däraf, att man på sätt som skett redan disponerat öfver skärgårdslägenheterna, utan att de dock beaktansvärda synpunkter, som ofvan framhållits, ens varit på tal. Af tidningarna finner man ock, att oenighet synes förefinnas om villkoren för hemmanens afyttring, så att där synes åtskilligt jämväl vara att tänka på.

Angående de åtgärder och föreskrifter, som på senare tid tillkommit och afsett ifrågavarande skärgårdslägenheter, torde böra omförmälas, att sedan Riksdagen i skrivelse den 11 maj 1896 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte verkställa och till Riksdagens kännedom meddela utredning angående fiskarebefolkningens i Göteborgs och Bohus län dåvarande bostadsförhållanden, har Konungens befallningshafvande, på sätt äfven i motionen är omförmäldt, efter inhämtande af särskildt förordnade kommitterades yttranden hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgifva strandsittarne å de under Hvitfeltska stipendieinrättningen hörande fiskelägen rätt att förvärfva äganderätt till tomter, som i vederbörlig ordning blifvit till dem upplåtna och af dem bebyggt, äfvensom till obebyggda tomter för bebyggande.

I skrivelse den 9 maj 1900 framhöll Riksdagen önskvärdheten däraf, att de inrättningen tillhörande tomter och lägenheter, som då vore till innehafvare upplåtna, måtte kunna till dessa försäljas för främjande af *den lifligt beaktade frågan om egna hem för obemedlade*. I anledning af denna skrivelse uppdrog Kungl. Maj:t åt numera landshöfdingen F. Holmqvist att efter verkställd utredning rörande stipendieinrättningen och användningen af de till densamma hörande medel afgifva förslag i ämnet. Dylig utredning jämte förslag afgafs den 30 november 1900, däri landshöfding Holmqvist uttalade sig för befogenheten och lämpligheten af den ifrågasatta försäljningen. Efter ytterligare hörande af länets landsting m. fl. föreskref Kungl. Maj:t i bref af den 2 december 1904, att utan hinder af bestämmelserna i Margareta Hvitfelts testamente och särskilda angående stipendieinrättningen meddelade stadganden inrättningen till-

hörande fastigheter med undantag af dels säterierna Sundby och Aby jämte underlydande, dels ock öfriga jordlägenheter, som enligt de för stipendieinrättningens förvaltning utfärdade instruktioner skulle för inrättningens räkning utarrenderas, finge försäljas, i sammanhang hvarmed kuratorerna öfver stipendieinrättningen anbefalldes att inkomma med förslag till bestämmelser angående det sätt, hvarpå, och de villkor, hvarunder sådan försäljning finge äga rum.

Sedan kuratorerna med skrifvelse den 2 december 1905 inkommit med förslag i ärendet, förordnade Kungl. Maj:t genom bref den 6 juli 1906, efter kammarkollegii och justitiekanslersämbetets hörande, att åtgärder skulle vidtagas för försäljning af ifrågavarande skärgårdslägenheter på bland annat följande villkor och bestämmelser:

att äganderätten till upplåten strandsittaretomt — vare sig bostadstomt eller magasinostomt — skulle åt den, som enligt utfärdadt upplåtelsebref vore innehafvare af dispositionsrätten till tomten äfvensom, där tomten vore bebyggd, ägare till därinom uppfördt hus, hembjudas till inlösen mot köpeskillning, som bestämdes genom kapitalisering af de för tomten nu utgående afgifterna till stipendieinrättningen efter en räntefot af tre procent, dock med utjämning af kapitalbeloppet till närmast högre fem- eller tiotal kronor;

att äganderätt till upplåten sjöbodtomt skulle åt den, som enligt utfärdadt upplåtelsebref vore innehafvare af dispositionsrätt till tomten äfvensom, där sjöbod — hvarunder inbegripes allenast sådan byggnad, som användes till förvaring af redskap för fiske eller sjöfart, men ej byggnad, hvilken vore att anse såsom magasin — vore å tomten uppförd, ägare till densamma, hembjudas till inlösen mot en köpeskillning af femtio kronor med iakttagande af att den, som innehade dispositionsrätt både till strandsittaretomt och till sjöbodtomt, icke finge tillösa sig äganderätt till den förra, med mindre han samtidigt förvärfvade äganderätt till den senare;

att de tomter, som enligt för fiskeläges bebyggande gällande plan vore för uppförande af bostadshus, magasin, sjöbodar eller andra byggnader afsedda, men ännu ej under nyttjanderätt upplåtna, skulle värderas genom två af kuratorerna utsedda sakkunniga värderingsmän samt därefter försäljas å offentlig auktion eller under hand, med iakttagande af att anbud, understigande det af värderingsmännen föreslagna värdet eller, därest värderingsmännen stannat i olika mening, det föreslagna högsta värdet, ej finge utan Kungl. Maj:ts särskilda medgifvande antagas;

att de s. k. intäkterna eller andra skärgårdslägenheter, som ej vore att hänföra till strandsittaretomter eller sjöbodtomter och som disponerades af kommuner eller enskilda, skulle, *med undantag af de för fiskeläges*

framtida utvidgning erforderliga, hvilka, sedan dispositionsrätten återgått till stipendieinrättningen, borde till byggnadstomter indelas och försäljas i den ordning under punkten 3 omförmäldes, värderas på sätt i sagda punkt föreskrefves samt därefter för ett pris, ej understigande det af värderingsmännen föreslagna eller, därest värderingsmännen stannat i olika mening, det föreslagna högsta värdet, hembjudas nuvarande innehafvare till inlösen;

att, därest inom fiskeläge, som antingen bildade egen kommun eller särskildt municipalsamhälle eller ock utgjorde en mera afsevärd del af ett municipalsamhälle, minst fyra femtedelar af hela antalet af de inom fiskeläget belägna, inrättningen tillhöriga och till kommuner eller enskilda upplåtna strandsittaretomter och däremot svarande sjöbodtomter blifvit försälda inom fem år från denna dag, stipendieinrättningen skulle äga att till kommunen eller municipalsamhället öfverlåta med full äganderätt och utan särskild ersättning ej mindre de tomter, som nu vore till kommunen eller samhället upplåtna utan afgift, än äfven alla enligt för fiskeläget gällande byggnadsplan befintliga gator, vägar, båtupphalnings- och upplagsplatser, för hvilka icke afgifter blifvit stipendieinrättningen tillförsäkrade, dock att den tid, inom hvilken det här ofvan stadgade minsta antal tomter skulle hafva försålts, kunde med Kungl. Maj:ts medgifvande utsträckas;

att med köp af strandsittaretomt eller annan lägenhet inom fiskeläge skulle följa rätt att afgiftsfritt begagna mark, som enligt byggnadsplan blifvit afsatt för gator, vägar eller i öfrigt för gemensamt begagnande af fiskelägets invånare;

att köpare af sådan tomt, som omförmäles i punkten 3 här ofvan, skall vara skyldig att inom två år, räknade från det år, hvarunder försäljningen skett, hafva bebyggt tomten, vid äfventyr, som i köpehandlingen stadgades.

Af ofvanstående redogörelse framgår, att de skärgårdslägenheter, som motionen afser, varit under det senaste decenniet föremål för statsmakternas synnerliga uppmärksamhet och omtanke i syfte, såsom det heter i Riksdagens återopade skrifvelse den 9 maj 1900, att främja den lifligt beaktade frågan om egna hem för obemedlade. Statsmyndigheter och motionären hafva sålunda inriktat sina sträfvan den beträffande dessa skärgårdslägenheter på alldeles samma mål. Men motionären befarar att den omständigheten, att fiskebefolkningen med full äganderätt får förvärfva sina boplatser, skall innebära en framtida fara, och han frammanar denna fara ur särskildt storsjöfisket, som lockar till stordrift, och att mången »fiffig» affärsman skall köpa upp boplatser kring de bästa hamnarne och därefter bilda bolag, hvori de forna fiskarena ingå såsom låntagare.

Utskottet kan svårligen dela den fruktan för framtiden, som leder motionären, då utskottet hyser den uppfattningen, att den bohuslänska fiskarebefolkningen ej med dess kända sinne för personligt oberoende skall i någon större utsträckning lockas att så lätt, som motionären befarar, afstå från äganderätten till hus och hem. Utskottet har sig också bekant, att motionärens förslag bland befolkningen i fråga mottagits med allt annat än välvilliga känslor, då den af motionären i stället för äganderätt föreslagna s. k. tomträtt icke tillvunnit sig fiskarebefolkningens förtroende.

Men äfven om meningarna i här omnämnda afseende kunna vara delade, synas de icke böra vara delade därom, att det icke kan anses lämpligt att, sedan Kungl. Maj:t så nyligen som i juli 1906 på Riksdagens egen tillskyndan beslutat, att ifrågavarande lägenheter få försälas, i syfte att befrämja egnahemsfrågan bland fiskarebefolkningen, redan nu utan högst tvingande orsaker göra framställning om ändring i detta beslut. Några sådana tvingande orsaker att i detta fall inslå på en helt ny väg för befrämjande af det för motionären och statsmyndigheterna gemensamma målet i fråga om bohuslänska fiskarens egnahemsfråga har motionären i utskottets tanke icke förebragt.

Motionären har visserligen äfven anmärkt, att, såvidt han kunnat finna, icke i regleringsplanerna afsatts hamnar och stränderna däromkring såsom allmänningar för gemensamt behof eller sörjts för fiskelägenas utvecklingsmöjlighet. Erforderligt beaktande af dessa frågor synes utskottet förefinnas i de här ofvan såsom försäljningsvillkor anmärkta bestämmelserna, hvarjämte utskottet erinrar, att vårdnaden därå att erforderligt utrymme finnes för hamnar, allmänna platser m. m. äro frågor af i främsta rummet kommunal natur, hvarå Riksdagen icke har anledning att inlåta sig i sådant sammanhang som här föreligger.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Lindhagens ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

På utskottets vägnar:

ERIK MARTIN.